

DORINIO UGDYMO JUDĖJŲ TIKYBOS BENDROJI PROGRAMA

Parengė Dr. Ruth Reches , Algis Davidavičius

Turinys	1
Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos	3
JUDĖJŲ TIKYBA	5
1 Paskirtis.....	5
2 Tikslai ir uždaviniai.....	6
2.1 Tikslas.....	6
2.2 Uždaviniai.....	6
2.2.1 Pradinio ugdymo uždaviniai.....	6
2.2.2 Pagrindinio ugdymo uždaviniai.....	6
3 Kompetencijų ugdymas dalyku.....	6
4 Pasiekimų sritys.....	7
4.1 A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida.....	7
4.2 B Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi.....	7
4.3 C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas.....	8
4.4 D Santykis su visuomene.....	8
4.5 E Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija.....	8
5 Pasiekimų raida.....	8
6 Mokymosi turinys.....	13
6.1 1 klasė.....	13
6.1.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys.....	13
6.1.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys.....	14
6.1.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	14
6.1.4 Santykis su visuomene mokymosi turinys.....	14
6.1.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys.....	14
6.2 2 klasė.....	15
6.2.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys.....	15
6.2.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys.....	15
6.2.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	15
6.2.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys.....	16
6.2.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys.....	16
6.3 3 klasė.....	16

6.3.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	16
6.3.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	17
6.3.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	17
6.3.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	17
6.3.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	17
6.4	6.1.4. 4 klasė.....	18
6.4.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	18
6.4.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	18
6.4.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	18
6.4.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	19
6.4.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	19
6.5	5 klasė.....	19
6.5.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	19
6.5.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	20
6.5.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	20
6.5.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	20
6.5.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	20
6.6	6 klasė.....	21
6.6.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	21
6.6.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	21
6.6.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	21
6.6.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	22
6.6.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	22
6.7	7 klasė.....	22
6.7.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	22
6.7.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	22
6.7.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	23
6.7.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	23
6.7.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	23
6.8	8 klasė.....	24
6.8.1	Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	24
6.8.2	Tikėjimo turinio mokymosi turinys	24
6.8.3	Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	24
6.8.4	Santykio su visuomene mokymosi turinys	25
6.8.5	Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	25

6.3. Mokymosi turinys. 9–10 klasės	Error! Bookmark not defined.
6.9 9 klasė.....	25
6.9.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	25
6.9.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys	25
6.9.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	26
6.9.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys	26
6.9.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	26
6.10 10 klasė.....	27
6.10.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys	27
6.10.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys	27
6.10.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys.....	27
6.10.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys	28
6.10.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys	28
7 7. PASIEKIMŲ VERTINIMAS	28
8 8. Pasiekimų lygių požymiai	29
8.1.1 1-2 klasė	29
8.1.2 3-4 klasė	31
8.1.3 5-6 klasė	33
8.1.4 7-8 klasės	35
8.1.5 9-10 klasė	38

Dorinio ugdymo bendrosios nuostatos

Dorinis ugdymas skirtas kryptingam dorinių nuostatų puoselėjimui, skatinant vaiko moralinį vystymąsi link save tobulinančios ir bendradarbiaujančios asmenybės brandos.

Dorinis ugdymas pasitelkdamas teologinę ir filosofinę išmintį lavina ir tobulina moralinį mąstymą; ugdo gebėjimą etines bei religines išvalgas bei žinias konstruktyviai taikyti praktikoje.

Dorinio ugdymo paskirtis

Etikos ir tikybos pamokas į darnią dorinio ugdymo visumą sieja dėmesys dvasiniam mokinio tapimui, asmens orumui, bendrosioms žmogaus vertybėms bei bendras tikslas – sukurti mokiniams sąlygas:

- pažinti savo asmens galias ir supantį pasaulį, formuoti etiniais ir religiniais principais bei moraliniu mąstymu grįstą pasaulėžiūrą,
- ugdytis atsakingą santykį su savimi, kitais žmonėmis, visuomene ir pasauliu, gebėjimą empatiškai suprasti ir užjausti ne tik šalia esančius, bet ir patirtimi nutolusius asmenis,

gebėjimą nesitaikstyti su prievarta, neteisingumu, patyčiomis, padėti kitam ištikus nelaimi,

- ugdytis darnų ekologinį sąmoningumą, tai yra kasdieninę atsakomybę už gamtą, gyvūnus ir planetos išsaugojimą.

Etikos ir tikybos pamokas skiria tai, kad etikos pamokos yra nekonfesinės, jos grindžiamos humanistiniu požiūriu ir bendrosiomis žmogaus vertybėmis. Atsižvelgiant į kultūrų ir religijų įvairovę, atveriamos pasaulėžiūrinio apsisprendimo galimybės. Per tikybos pamokas dorinis ugdymas vyksta pabrėžiant religinę konkrečios konfesijos patirtį. Tikėjimo bendruomenės kontekste ugdymas grindžiamas asmens santykiu su Dievu ir Šventojo Rašto išmintimi, kurio požiūriu aptariamos moralės normos ir žmonių santykiai.

Dorinio ugdymo struktūra

Dalykas	Mokymosi metai									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Etika	x	x	x	x	x	x	x	x	X	x
Romos katalikų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	X	x
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	X	x
Evangelikų liuteronų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Evangelikų reformatų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Karaimų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Judėjų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Musulmonų sunitų tikyba	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Dorinio ugdymo pasiekimų sritys

Pasiekimų	A	B	C	D	E

sritis					
Dalykai					
Etika	Saviugda ir savisauga. <i>Aš-as-muo</i>	Dialoginis bendravimas: <i>Aš-tu</i>	Socialiniai santykiai. <i>Aš-Mes</i>	Santykis su pasauliu. <i>Aš-tai</i>	
Katalikų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Ortodoksų (stačiatikių) tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir visuo- menė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Evangelikų liuteronų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Asmens tobulėjimas ir dvasinis gyvenimas	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Evangelikų reformatų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bažnyčia ir liturgija	Biblinis dvasin- gumas	Žmogus ir pasaulis
Karaimų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir liturgija		Morale/etika arba žmogus ir pasaulis
Judėjų tikyba	Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ugdies prielaida	Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi	Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas	Santykis su visuomene	Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija
Musulmonų sunitų tikyba	Šventraščio pažinimas	Tikėjimo turinio pažinimas	Bendruomenė ir malda	Asmens tobulėjimas ir visuo- menė	Morale/etika arba žmogus ir pasaulis

JUDĖJŲ TIKYBA

1 Paskirtis

Judėjų tikybos pamokose mokiniai supažindinami su judaizmo ištakomis, šventaisiais raštais, judėjų kultūra, tradicijomis, Izraelio valstybės atsiradimu ir raida, šiuolaikinėmis judaizmo kryptimis.

Mokiniai skatinami kelti asmens tapatumo, etinius, egzistencinius, socialinius, kultūrinius klausimus ir ieškoti atsakymų tikėjimo ir mokslo dialogo perspektyvoje.

Mokiniai ugdomi būti kūrybingomis asmenybėmis, gebančiomis pažinti judaizmo prasmę ir tolerantiškai priimančiomis kito tikėjimo ir kito gyvenimo būdo bendruomenes.

2 Tikslai ir uždaviniai

2.1 Tikslas

Sudaryti galimybę judėjų tikybos pamokose mokiniams susipažinti su baziniais judaizmo principais, kultūra, religinėmis, istorinėmis, kalendorinėmis šventėmis, ritualais, pagrindinėmis tikėjimo doktrinomis, žydų moralės normomis, ugdyti toleranciją kitų tikėjimų žmonėms, draugiškumą ir solidarumą vienas kito ir savo bendruomenių atžvilgiu.

2.2 Uždaviniai

2.2.1 Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Susipažįsta su pagrindinėmis tradicinėmis žydų šventėmis, valgiais, apeigomis,
- Mokosi tradicinių žydiškų dainų hebrajų ir jidiš kalbomis.
- Susipažįsta su pagrindiniais judaizmo simboliais.
- Susipažįsta su pagrindinėmis judaizmo moralės normomis (Chesed, Chevruta, Cdaka, Gevura, Tešuva ir kt. dešimt Dievo įsakymų).

2.2.2 Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami judėjų tikybos ugdymo tikslų, mokiniai:

- Susipažįsta su pagrindiniais gyvenimo ciklo ritualais, šeimos ir bendruomenės šventėmis.
- Susipažįsta su žydų maldos namais, tyrinėja skirtumus tarp sinagogos ir kitų tikėjimų maldos namų.
- Nagrinėja skirtumus tarp Tanacho, Talmudo, Biblijos, Šventojo rašto.
- Suvokia pagrindinius judaizmo etikos principus.
- Tyrinėja žydų tautos istorijos laikotarpius bei Seniausiųjų laikų ir Viduramžių istoriją.

3 Kompetencijų ugdymas dalyku

Kompetencija	Kompetencijos raiška
4.1. Pažinimo kompetencija	Judėjų tikybos žinios grindžiamo teologine metodologine prieiga. Gamtos mokslų formuojamas pasaulėvaizdis yra papildomas filosofiniu – teologiniu pažinimu, dalykui būdingomis žiniomis ir iš to kylančiais gebėjimais, pamokose įsisavinama žmonijos kultūrinė patirtis. Mokiniai, kritiškai mąstydami, vertindami ir pagrįsdami idėjas, mokosi kritinio mąstymo. Mokiniai skatinami reflektuoti savo mokymąsi, kelti naujus klausimus ir konstruoti filosofinį-teologinį pažinimą.

4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus ir įsivertinti savo bei visuomenės poelgių pasekmes; ugdomas socialinis atsakingumas. Per savęs gilesnį pažinimą ugdoma savimonė, skatinama savitvarda ir atsakingas rūpinimasis sveikata. Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai ugdosi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.
4.3. Kūrybiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokiniai tyrinėja judėjų kultūros paveldą, identifikuoja kūrybines jo supratimo ir pritaikymo savo gyvenime galimybes. Generuoja idėjas ir problemų sprendimus etikos, moralės ir kt. pažinimo srityse. Kuria ar interpretuoja judėjų kultūrinį paveldą. Apmąsto savo ir kitų kūrybinius procesus ir rezultatus.
4.4. Pilietiškumo kompetencija	Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis yra stiprinamas pilietinis tapatumas, skatinama socialinė atsakomybė ir aktyvumas. Nagrinėjamos pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms problemos ir ugdomas atsakingumas už bendruomenę, skatinamas socialinis aktyvumas ir bendruomeniškumas.
4.5. Kultūrinė kompetencija	Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas judėjų kultūros tradicija Lietuvoje, Europoje ir pasaulyje. Ugdomas estetiškas pažinimas ir skonis judėjų mene ir muzikoje, skatinamas aktyvumas kuriant meninę raišką. Mokiniai susipažindami su kitomis religijomis ugdosi toleranciją, tarpkultūrinį dialogą ir supratimą.
4.6. Komunikavimo kompetencija	Dorinio ugdymo (judėjų tikybos) pamokose mokinys supranta įvairiomis formomis perteikiamą religinę ir etinę (moralinę) žinią, ją kritiškai vertina, interpretuoja ir pats perduoda tinkamai argumentuodamas bei paaiškindamas. Pamokose naudojamos kalbinė ir vizualinės raiškos priemonės. Pamokose mokiniams sudaromos sąlygos kurti, interpretuoti ir įsisavinti jų raidos lygmeniui tinkančias teologines-filosofines žinias, rasti informaciją įvairiuose informaciniuose šaltiniuose, ją patikrinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

4 Pasiekimų sritys

4.1 A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida

Mokiniai, skaitydami Tanachą ir nagrinėdami jos pasakojimus, susipažįsta su D-o apreiškimo šaltiniu žmonėms, atskleidžia Tanacho istorinį, kultūrinį paveldą.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

- A1. Tanacho pažinimas
- A2. Tanacho teksto prasmų pažinimas
- A3. Tanacho istorijų pažinimas

4.2 B Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi

Mokiniai susipažįsta su Judėjų mokomu tikėjimo turiniu. Atpažįsta asmens atsaką į D-o kvietimą santykiui ir randa tikėjimo sąsajas su asmenine patirtimi bei bendruomenės gyvenimu.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

- B1. D-o apsimėškimas
- B2. Maldos reikšmė
- B3. Didžiosios pasaulio religijos

4.3 C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas.

Mokiniai randa tikėjimo sąsajas su asmenine patirtimi bei bendruomenės gyvenimu per tradicijas. Pažįsta švenčių istorinį kontekstą, istorinių įvykių ryšį su judėjų tradicijomis, jų įprasminimu kasdieniame gyvenime.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

- C1. Švenčių ir kalendoriaus sąsajos
- C2. Švenčių istorinis kontekstas
- C3. Švenčių prasmės

4.4 D Santykis su visuomene

Mokiniai analizuodami žmogaus santykio su D-u prasmę yra skatinami dvasinei ūgčiai visuomenės gyvenime. Susipažįsta su judėjų maldų apeigomis bei tradicijomis.

- D1. Moralė ir santykis su gyvenimo ciklu
- D2. Judaizmo tradicijos šeimoje
- D3. Maldos namai

4.5 E Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija

Mokiniai Judaizmo mokymo perspektyvoje analizuoja asmens ir bendruomenės moralės, etikos, socialinius klausimus, susipažįsta su žydų tautos ištakomis, jos santykį su kitomis religijomis, ugdomi pagarbą asmeniui ir aplinkai, kritinį mąstymą priimant sprendimus, plėtoja kultūrų dialogą.

- E1. Judaizmo susiformavimo istorija
- E2. Izraelis ir žydų tautos simboliai
- E3. Žydų tautos istorija iki naujausių laikų

5 Pasiekimų raida

1-2 klasės	3-4 klasės	5-6 klasės	7-8 klasės	9-10 klasės
A. Šv. Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida				
A1 Tanacho pažinimas				

A1. Paaiškina Toros gavimo istoriją.	A1. Atpažįsta Toros šventumą, unikalumą.	A1. Susipažįsta su Toros struktūra, žanrais, skiria Toros pagrindinius pasakojimus, jų žanrus, istorinius ir neistorinius veikėjus.	A1. Įvardija Toros ir Talmudo žodinę bei dvasinę prasmę ir geba paaiškinti istorinį kontekstą. Apibūdina Toroje D-o ir žmogaus žodžio santykį.	A1. Paaiškina sąsajas bei skirtumus tarp rabinistinio judaizmo ir kitų monoteistinių religijų. Nusako rašytinės ir žodinės Toros svarbą judėjų gyvenime, apžvelgia mistines judaizmo sroves.
A2 Tanacho teksto pažinimas				
A2 Suvokia Toros teksto šventumą ir išskirtinumą.	A2 Atpažįsta Toros teksto žymėjimą ir skirstymą dalimis.	A2 Skaito su šventėmis susijusius tekstus iš ST, juos interpretuoja ir reflektuoja.	A2. Skaitydamas Toros tekstus juos sieja su istoriniu teksto kontekstu. Analizuoja biblinius tekstus ir atpažįsta jų aktualumą, sieja su asmenine ir šeimos, bendruomenės patirtimi.	A2. Analizuoja Toros tekstus kitų literatūros tekstų kontekste, juos interpretuoja. Literatūros tekstuose geba atpažinti biblinius motyvus. Geba susieti Toros temas ir mokymus su istorinėmis bei dabarties visuomenės, pasaulio problemomis.
A3 Tanacho istorijų pažinimas				
A3. Žino, kad Tora ir kitos Tanacho dalys sudarytos iš pasakojimų.	A3. Žino ir perpasakoja istorijas apie žydų tautos susikūrimą.	A3. Žino, pasakoja, interpretuoja ir paaiškina raktines Toros istorijas, jų prasmę. Pavaizduoja, savaip išreiškia Toros istorijų siužetus.	A3. Suvokia Toros pasakojimų visumą. Žino Toroje naudojamus simbolius, vardus, vietas, įvykius, reikšmių sluoksnius.	A3. Interpretuoja ir sieja pagrindines Toros istorijas klasikiniame bei moderniajame mene ar literatūroje, teatre ar kinematografe. Atpažįsta kultūriniuose Lietuvos, Europos ir pasaulio kontekstuose Toros Simbolius, vardus, dilemas, temas.
B. Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi				
B1 Dievo apsireiškimas				

B1 Suvokia D-ą kaip pasaulio Kūrėją.	B1 Žino D-o vaidmenį judėjų religijoje.	B1 Pristato D-o, veikiančio Toroje, sampratą.	B1 Suvokia būdus, per kuriuos D-s veikia Toroje.	B1 Suvokia D-o vaidmenį žmogaus gyvenime, apmąsto asmeninės ir bendruomeninės maldos svarbą.
B2 Maldos reikšmė				
B2 Suvokia dialogo su Kūrėju svarbą ir prasnę judėjų tikėjime.	B2. Supranta maldos paskirtį, apibūdina maldos formas ir būdus.	B2. Aptaria maldos reikšmę asmens ir bendruomenės gyvenime.	B2. Geba kontekstualizuoti ir interpretuoti maldas kasdienio gyvenimo atžvilgiu.	B2 Geba paaiškinti maldos svarbą judėjų istorijoje iki, per ir po Šoa.
B3 Didžiosios pasaulio religijos				
B3. Atpažįsta žmonių, jų grupių skirtingumus ir mokosi juos priimti bei gerbti.	B3. Pažįsta dešimt D-o įsakymų, žino jų vietą žydų moralės bei etikos kodekse.	B3. Žino didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja. Atpažįsta kitų religijų pagrindinius mokymus, simbolius ir geba juos nusakyti.	B3. Lygina judėjų tikėjimo raišką su kitais tikėjimais, geba paaiškinti vertybių sistemų ir jų praktikavimo formų skirtumus bei bendrumus, suvokia ir gali praktiškai taikyti pasaulio atitaisymo (tikun ha olam) sąvoką.	B3. Apibrėžia tarp religinio dialogo elementus, sąvokas. Orientuojasi istorinio ir šiuolaikinio tarp religinio dialogo raidoje, suformuoja savo asmeninę proaktyvią, konstruktyvią, empatinę poziciją šio dialogo atžvilgiu.
C. Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas				
C1 Švenčių ir kalendoriaus sąsajos				
C1 Žino, kas yra žydų kalendorius, įvardija tris pagrindines šventes.	C1 Žino skirtumus tarp judėjų kalendoriaus ir Grigaliaus kalendoriaus, išmano didžiųjų monoteistinių religijų švenčių tradicijų bei	C1 Suvokia žydų švenčių sąsajas su žydų kalendoriumi, įvardija gamtos ciklą ir žmogaus gyvenimo tarpsnių religinį simbolizmą.	C1 Geba paaiškinti ir klasifikuoti 613 Priedermių (micvot), paaiškinti jų taikymą judėjų gyvenime, gali paaiškinti Priedermių laikymosi reikšmę ir iššūkius.	C1 Geba paaiškinti žydų kalendoriaus struktūros ir visų pagrindinių jos elementų ypatumus, tarpusavio dermę ir reikšmę kasdieniam bendruomeniniam judėjų gyvenimui, susieti tai su abipusiškumo

	kalendorių skirtumus.			(chevruta) ir bendradarbiavimo (kahilut) vertybėmis.
C2 Švenčių istorinis kontekstas				
C2 Suvokia įvairias žydų tautos kalbas (hebrajų, aramėjų, jidiš, ladino), ir geografinę žydų bendruomenių, jų švenčių ir kulinarinių bei muzikinių tradicijų geografinę įvairovę.	C2 Geba skirti švenčių ir jų ritualų kalbą nuo kasdienės, išmano švenčių kilmę ir geografinę būdų jas švęsti, papročių įvairovę.	C2 Supranta su šventėmis susijusius istorinius ir patyriminius kontekstus.	C2 Žino ir gali paaiškinti judaizmo formų, praktikų ir jų formų įvairovę.	C2 Žino ir gali paaiškinti šiuolaikinės žydų šventės ir minėjimus, modernias tradicijų interpretacijas ir netradicines žydų gyvenesenai.
C3 Švenčių prasmės				
C3 Įvardija pagrindines svarbiausių trijų švenčių apeigas.	C3 Žino pagrindinius halachinių metų švenčių ritualus.	C3 Suvokia šventėse vykdomų ritualų, maldų bei pasninkų prasmes.	C3 Šventės, nurodytos švęsti išminčių.	C3 Geba lyginti skirtingose šiuolaikinėse kultūrose švenčiamų švenčių, vykdomų ritualų skirtumus ir panašumus.
D. Santykis su visuomene				
D1 Moralė ir santykis su gyvenimo ciklu				
D1 Pažįsta pagrindines judaizmo moralės normas.	D1 Atpažįsta tikėjimo skirtumus ir juos gerbia. Identifikuoja savo religiją kitų religijų kontekste.	D1 Supranta žydiškų tradicijų, susijusių su gyvenimo ratu, svarbą	D1 Supranta santykį su gyvenimu ir mirtimi judaizme.	D1 Supranta judaizmo apraiškos kasdieniame gyvenime esmę.

D2 Maldos namai				
D2 Susipažįsta su žydų maldos namais.	D2 Mokosi elgesio sinagogoje taisykles, jų paiso. Geba atskirti žydų maldos namus nuo kitų religijų maldos namų.	D2 Nusako tikėjimo ir darbų vienovės svarbą.	D2 Geba įvertinti bendros maldos svarbą judėjų tradicijoje	D2 Žino pagrindines judaizmo kryptis ir joms būdingus ypatumus.
D3 Judaizmo tradicijos šeimoje				
D3 Suvokia šeimos narių vaidmenis, pareigas ir atsakomybes.	D3 Suvokia skirtumus tarp šeimų tipų, žino, kas sieja judėjiškas šeimas.	D3 Supranta šeimos kūrimo, palaikymo, konfliktų sprendimo tradicijas.	D3 Išmano, interpretuoja tikėjimo ir Tradicijos herojų pavyzdžius bei jų reikšmę istoriniam bei šiuolaikiniam šeimų gyvenimui.	D3 Gali paaiškinti ir interpretuoti bendruomenės, visuomenės ir žmonijos kaip būtinų žmogiškų ryšių bei jų etikos lygmenis, žydų ir kitų didžiųjų pasaulio religijų indėlį į bei skirtumus plėtojant, išlaikant ir keičiant žmonių ryšius tais lygmenimis, geba paaiškinti ir aktyviai prisiimti etiškos empatijos, pilietiško altruizmo laikyseną.
E. Judaizmo sąsajos su žydų tautos istorija				
E1 Judaizmo susiformavimo istorija				
E1 Žino pagrindinių judėjų švenčių istorinį kontekstą.	E1 Suvokia istorijos sąsajas su kitais mokslais (archeologija, paleontologija, zoologija, botanika).	E1 Žino, kaip susiformuoja religijos. Žino istorinius laikotarpius ir žydų tautos istorijos vietą pasaulio istorijos kontekste.	E1 Žino monoteistinių religijų atsiradimo istoriją ir judaizmo sąsajas su jomis.	E1 Suvokia įvairių religijų panašumus ir skirtumus, geba paaiškinti, kodėl kyla įtampos tarp skirtingų konfesijų. Antisemitizmas nuo seniausių laikų iki šių dienų.
E2 Izraelis ir žydų tautos simboliai				

E2 Susipažįsta su Izraelio Valstybe - gyventojai, gamta, gyvūnai, klimatas. Lygina su Lietuva.	E2 Pažįsta pagrindinius žydų tautos simbolius ir jų sąsajas su žydų tautos istorija.	E2 Žino Izraelio Valstybės simbolius (vėliavą, herbą, himną), geba palyginti juos su Lietuvos simboliais.	E2 Žino įkvėpinančius žydų tikėjimo ir pilietiškumo pavyzdžius Lietuvoje ir Izraelyje, juos interpretuoja.	E2 Interpretuoja simbolines judaizmo ir sekuliaros žydų istorijos temas, jų simbolines ir etines reikšmes mene, literatūroje, kinematografijoje, teatre, politikoje, moksle.
E3 Žydų tautos istorija iki naujausių laikų				
E3 Žino pasaulio sukūrimo istoriją ir jos skirtumus nuo bendros mokslo pasaulėžiūros, bendrai geba skirti religinį nuo mokslinio turinio.	E3 Susipažįsta su pagrindinėmis žydų tautos istorijos asmenybėmis ir jų veikalais.	E3 Susipažįsta su ankstyviausia žydų tautos istorija (Nojus, Abraomas, Izaokas, Jokūbas, Mozė). Išmano Toros pasakojimų skirtumus nuo istorijos mokslo ir mokslinių faktų.	E3 Žino karalius Saulių, Dovydą ir Saliamoną ir jų svarbą žydų tautos formavimuisi. Suvokia Jėzaus ir Mahometo asmenybių įtaką judaizmui, judaizmo ir kitų monoteistinių religijų išsiskyrimo priežastis, keturias tremtis ir gyvenimą diasporoje.	E3 Žino žydų istorijos raidą nuo Viduramžių iki XX amžiaus, žydų istoriją LDK ir Rusijos imperijoje, per I ir II pasaulinius karus. Žino kas yra Holokaustas ir kokios jo pasekmės.

6 Mokymosi turinys

6.1 1 klasė

6.1.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros gavimas

1. Kaip ir dėl ko žydai gavo Torą?
2. Kur Tora buvo gauta?
3. Kuo Sinajaus kalnas skiriasi nuo kitų kalnų?

A2 Kaip skaitomi šventi tekstai

1. Kuo malda skiriasi nuo įprasto pasakojimo?
2. Ar galima Torą dainuoti?

A3 Visi žmonės – D-o vaikai

1. Kas yra Nojaus priesakai?
2. Kuo įpareigoja ir kaip praktikuojami 10 Įsakymų?
3. Kaip žmonės parodo, kad jie yra žydai? (dėvima atributika)
4. Kuo skiriasi įvairių tikėjimų žmonės vieni nuo kitų?

6.1.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 Pasaulio sukūrimas

1. Kaip D-as sukūrė pasaulį?
2. Kas buvo pirmieji žmonės?
3. Kas nutiko pirmiesiems žmonėms rojuje?

B2 D-as kalba su žmonėmis

1. Kas padeda Mozei išvaduoti žydus iš Egipto?
2. Kas yra pranašai (neviim) ir jų pranašystės?
3. Kas padeda makabėjams laimėti prieš graikus?

B3 Esame skirtingi

1. Kas atsitiktų, jeigu visi būtume vienodi? (Išoriniai ir vidiniai skirtumai)
2. Kaip susidraugaučiau su kitokiu? (Tolerancija ir kitokio asmens priėmimas)
3. Ar yra kitas toks pat kaip aš? (Kiekvieno asmens unikalumas)

6.1.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Žydų kalendoriaus sandara

1. Kada žydų kalendorinių metų pradžia?
2. Kaip žydai ruošiasi Naujiems metams?

C2 Žydų tautos kalbos

1. Kokiomis kalbomis kalba žydai pasaulyje? (hebrajų, jidiš, ladino)
2. Kokiomis kalbomis kalba žydai Lietuvoje? (hebrajų k., jidiš k.)

C3 Žydų šventės

1. Kokios apeigos yra vykdomos per Roš Hašana, Chanuka, Pesach šventes?
2. Kokias maldas sako per pagrindines šventes?

6.1.4 Santykis su visuomene mokymosi turinys

D1 Moralės normos

1. Kas yra geri ir blogi darbai? (Jom Kipur šventė)
2. Kaip galiu padėti kitiems? (cdaka, saldžios dovanos)

D2 Buvimas sinagogoje

1. Kaip turiu elgtis sinagogoje?
2. Kas yra Rabinas, kokius drabužius jis dėvi, kokios jo pareigos sinagogoje?
3. Ką dėvi sinagogos lankytojai – ką reiškia kipos, tsitsit, talit?

D3 Santykiai šeimoje

1. Kokios mano ir kitų šeimos narių pareigos?
2. Kaip suprantu šeimą? Kas man joje svarbu?

6.1.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Istorinis švenčių kontekstas

1. Kas pagrindiniai švenčių istorijų veikėjai?
2. Kur vyksta šventės istorija?

E2 Izraelio valstybė

1. Kas gyvena Izraelyje? (skirtingos tautos)
2. Koks Izraelyje klimatas, flora, fauna?

E3 Pasaulio sukūrimas

1. Ką D-as sukūrė per 6 dienas?
2. Ką veikė 7 dieną?

6.2 2 klasė

6.2.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros gavimas

1. Kaip judėjai ruošėsi gauti Torą
2. Kaip jie priėmė Torą ir ko prireikė Torai tapti judėjų gyvenimo pagrindu?
3. Kaip šiais laikais švenčiamas Toros gavimas?

A2 Kaip skaitomi šventi tekstai

1. Kaip elgiamės skaitydami šventą tekstą?
2. Kaip reikia nusiteikti?
3. Kokie D-o vardai Toroje?

A3 Visi žmonės – D-o vaikai

1. Kaip parodyti, kad tu tiki D-u?
2. Kur meldžiasi žydai?
3. Kas yra 613 priesakų (mitzvot) ir kaip jų laikomasi kasdienybėje?

6.2.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 Pasaulio sukūrimas

1. Kas yra kūrėjas ir kas yra kūrinys? (D-o kūryba ir žmogaus kūryba)
2. Viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra D-o apraiškos formos; kaip aš tai suvokiu? D-o pažinimo būdai
3. Ką reiškia pasaulio pataisymo – tikun ha olam – sąvoka.

B2 D-as kalba su žmonėmis

1. Kodėl turiu atsiprašyti D-o ir žmonių per Jom Kipūr šventę?
2. Ką D-as kalbėjo žydams per Šavuot šventę?

Kokios svarbiausios pranašystės ir kodėl pranašų laikai baigėsi?

B3 Esame skirtingi

1. Kuo aš ypatingas? (Nors skirtingi, bet vieni kitiems reikalingi)
2. Ar įmanoma nusipirkti talentą? (Talentai, gabumai)
3. Kodėl ir kaip asmens gyvenimas yra asmeninis takas (Derech) ir darbas (Avoda)?

6.2.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Žydų kalendoriaus sandara

1. Kuo žydų kalendorius skiriasi nuo Grigaliaus?
2. Kokie žydų kalendoriaus mėnesiai?

C2 Žydų tautos kalbos

1. Kokia kalba žydai meldžiasi?
2. Iš kur kilo hebrajų kalba?
3. Kuo svarbi aramėjų kalba?

C3 Žydų šventės

1. Kokia apeigų, vykdomų per Roš Hašana, Chanuką, Pesach prasmė?
2. Kuo Šabatas skiriasi nuo kitų švenčių (yomim tovim)?
3. Kaip aš namie švenčiu šventes?

6.2.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Moralės normos

1. Kaip galiu atsiprašyti už blogus darbus? (Jom Kipūr šventė)
2. Kuo galiu padėti žmonėms, kuriuos nuskriaudžiau? Ką reiškia maloningumas (chesed)?
3. Kas žydo gyvenime yra atsakomybė Kūrėjui ir kitiems žmonėms (tešuva)?

D2 Būvimas Sinagogoje

1. Kur sinagogoje meldžiasi vyrai ir moterys?
2. Kur saugoma Tora?
3. Kur Tora skaitoma?
4. Kaip Tora pagerbiama pamaldų metu?

D3 Santykiai šeimoje

1. Kaip suprantu bendruomenę? Kas man tame svarbu?
2. Koks skirtumas tarp santykių šeimoje ir visoje visuomenėje, žydų tautoje, tarp visų pasaulio žmonių?

6.2.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Istorinis švenčių kontekstas

1. Koks istorinis šventės pagrindas?
2. Kada vyksta šventės istorinis įvykis?

E2 Izraelio valstybė

1. Kokie didžiausi Izraelio miestai?
2. Kuo Izraelio flora, fauna, geografija skiriasi nuo Lietuvos.?

E3 Žmonijos sukūrimas

1. Kokia Adomo ir Chavos istorija?
2. Kas yra Rojus?

6.3 3 klasė

6.3.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Tora – ypatinga knyga

1. Kuo skiriasi Tora nuo kitų senųjų ir šiuolaikinių knygų, tekstų (išoriniai požymiai, turinio ypatybės ir svarba, pagarbos santykis)?

A2 Toros teksto grafiniai ypatumai

1. Kaip suskirstytas Toros tekstas (paragrafai, eilutės)
2. Ką reiškia skaičiai Toros teste?

A3 Raktinės Toros istorijos

1. Kaip buvo sukurtas pasaulis?

2. Kas buvo žydų protėviai ir ji svarbūs?

6.3.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-o vaidmuo

1. Pasaulio sukūrimas – kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos?
2. Ką aš norėčiau sukurti ir ką kurčiau kitaip-vo vietoje?Koks aš būčiau D-vas?

B2 Maldos paskirtis

1. Kokių būna maldų? (asmeninė malda (vienumoje) ir bendruomeninė malda (minjanas 10 žmonių)
2. Kuo ypatingos Šabato maldos?

B3 Dešimt DĮ

1. Pagrindinės Dekalogo tiesos, paliepimai su pavaizdavimu, kas gerai ir kas blogai
2. Kaip paprasčiausiai galima taikyti Dekalogą kasdienybėje?

6.3.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Judėjų kalendorius

1. Kokių metų laiku švenčiama Roš Hašana, Chanuka, Pesach?
2. Kaip rašoma data pagal judėjų kalendorių?

C2 Rašmenys

1. Kas yra gematrija?
2. Kokią prasmę turi šventėse naudojami terminai? (roš, amen, baruch, šalom, sela)

C3 Šventės ir jų tradicijos

1. Kokius patiekalus valgome per pagrindines žydų šventes?
2. Kas turi būti padengta ant stalo per pagrindines žydų šventes?

6.3.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Pažintis su kitomis religijomis

1. Kodėl visų religijų maldos namai skiriasi (Religijų įvairovė, skirtumai, maldos namai, simboliai, pagarba)?
2. Kokie yra skirtingų religijų šventikai?

D2 Žydų ir kitų tautų maldos namai

1. Kas buvo ir gali būti žydų Šventykla?
2. Kuo sinagoga skiriasi nuo Šventyklos, bažnyčios, cerkvės, ir mečetės ar budistų šventyklos?
3. Kaip reikia elgtis sinagogoje?

D3 Kokios būna šeimos

1. Kuo skiriasi judėjų šeimos nuo kitų religijų ir kultūrinių tradicijų šeimų?
2. Kokie santykiai tarp kartų būna ir turėtų būti šeimose?

6.3.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Ką judaizmas moko apie pasaulį ir žmoniją?

1. Į kokius žydų ir žmonijos gyvenimo klausimus atsako Tora?
2. Kuo Toros istorijos skiriasi nuo mokslo ir istorijos?

E2 Žydų tautos simboliai

1. Dovydo skydas

2. Tora ir Šventykla
3. Menoros simbolis
4. Vėliava
5. Himnas
6. Herbas

E3 Žydų tautos istorija senosios istorinės asmenybės I

1. Patriarchai ir pranašai
2. Karaliai ir reformatoriai
3. Garsiausi rabinai ir išminčiai (iki Haskalos)

6.4 4 klasė

6.4.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Tora – ypatinga knyga

1. Kokia kalba parašyta Tora (kalbų skirtumai, senoji hebrajų kalba)?
2. Kuo skiriasi Toros knyga nuo Toros ritinio?

A2 Toros teksto grafiniai ypatumai

1. Kuo skiriasi Toros rašmenys nuo modernios hebrajų kalbos, kaip ir kiek jie keitėsi?
2. Koks Toros teksto dalių skirstymas žydų metuose?

A3 Raktinės Toros istorijos

1. Kaip žydai tapo tauta?
2. Kokia Abraomo ir Mozės reikšmė žydų tautai?

6.4.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-o vaidmuo

1. Kodėl judaizme negalima D-o vaizduoti ir tarti jo vardo?
2. Kas man yra D-as, ar ir kaip aš jį patiriu?

B2 Maldos paskirtis

1. Kokios būna asmeninės maldos?
2. Kodėl žmonės meldžiasi ir ko jie gali prašyti D-o?
3. Kas yra nusiteikimas melstis (kavana)?

B3 Dešimt DĮ

1. Kokie yra pilni Dešimt DĮ tekstai, jų suskirstymas į dvi dalis – santykis su D-u ir santykis su kitais bei savimi?
2. Kodėl sunku laikytis DĮ, kokie pagrindiniai sunkumai?

6.4.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Judėjų kalendorius

1. Kodėl žydai švenčia šventes būtent tam tikru metų laiku?
2. Kodėl Yom Kipur laikoma svarbiausia metų švente?
3. Nuo kokių įvykių skaičiuojami metai pagal judėjų, ir Grigaliaus ir musulmonų kalendorius?

C2 D-o priesakai

1. Kodėl D-as liepė švęsti Šabatą?
2. Kas yra “micva” ir kiek jų yra?

3. Kodėl ir kaip reikia vykdyti “micvot” (priesakus)?

C3 Šventės ir jų tradicijos

1. Kokie žaidimai žaidžiami per žydų šventes ir kokia jų istorinė kilmė?
2. Kuo panašios ir kuo skiriasi Pesach ir Velykos?
3. Kuo panašūs ir kuo skiriasi Yom Kipur ir krikščioniškos atleidų šventės?

6.4.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Pažintis su kitomis religijomis

1. Kas vienija visus žydus?
2. Kuo skiriasi monoteistinės ir politeistinės religijos?

D2 Žydų maldos namai

1. Kokia sinagogos, bažnyčios, cerkvės, mečetės, budistų šventyklos simbolika?
2. Kuo skiriasi rabinas kuo kitų religijų tikėjamų vadovų ir patarnautojų?

D3 Kokios būna šeimos

1. Kokius vaidmenis užima nariai? (patriarchatas, matriarchatas)
2. Kaip išreiškiama pagarba kitiems šeimos nariams?
3. Kokie būna ir kaip geriausiai sprendžiami nesutarimai, konfliktai šeimose?

6.4.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Kuo judaizmo mokymas skiriasi nuo modernaus mokslo, ir kuo papildo jį?

1. Dėl ko ir kaip radosi modernus mokslas ir Apšvieta?
2. Kokia buvo žydų Apšvieta (Haskala) ir ko mokė Vilniaus Gaonas?
3. Dėl ko buvo išmestas iš savo bendruomenės Baruchas Spinoza ir ką tai reiškia dabar?

E2 Žydų valstybės tautos simboliai

1. Vėliava
2. Himnas
3. Herbas
4. Dovydo žvaigždė
5. Vėliavos fonas
6. Menoros simbolis

E3 Žydų tautos istorinės asmenybės II

1. Vilniaus Gaonas
2. Baruchas Spinoza
3. Rabinas Salanteris
4. Mozė Hesas ir Teodoras Herclis
5. Zigmundas Froidas ir Liudvikas Zamenhofas

6.5 5 klasė

6.5.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 ST struktūra

1. Kaip atrodė Tora anksčiau ir dabar? (Pergamentas, papirusas, Toras vaizduojamajame mene, spausdinta knyga, suskaitmeninta Tora)
2. Kodėl Tora skaitoma kasmet iš naujo?

A2 ST teksto pažinimas

1. Kaip aš jaučiuosi skaitydamas Torą ir kitas Tanacho dalis?
2. Ką man asmeniškai kalba Toros tekstai?

A3 Judaizmas iki Toros

1. Koks būtų Abraomo ir Mozės pokalbis?
2. Kokia buvo Mozės misija?

6.5.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-as pristato save

1. Koks yra judaizmo D-as?
2. Kaip D-as pasirodo?
3. Kaip Pranašai vaizduoja D-vą?

B2 Kodėl žmonės meldžiasi

1. Ar pasimeldus kas nors pasikeičia?
2. Kodėl vyrai meldžiasi pirmame sinagogos aukšte, o moterys – antrame?

B3 Didžiosios pasaulio religijos.

1. Kokios yra didžiosios pasaulio religijos? (Judaizmas, krikščionybė, islamas, budizmas, hinduizmas)
2. Kokia pagrindinė didžiųjų pasaulio religijų simbolika?

6.5.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Metų ciklas

1. Kokie judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra?
2. Kokios yra rudens šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi? (Roš Hašana, Jom Kipur, Sukot, Simchat Tora)

C2 Švenčių istorinis kontekstas

1. Koks Rudens švenčių kontekstas? (Kainas ir Abelis, Pasaulinis Tvanas, Babelio bokštas, Abraomas, Izaokas, Jokūbas, 12 Jokūbo sūnų, Juozapas ir Jokūbo namai).

C3 Švenčių prasmės ir šventimas

1. Kokios rudens švenčių prasmės?
2. Kokios sąsajos su Pasaulio sukūrimu? (Adomas ir Ieva)

6.5.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Gimimas

1. Ką reiškia apipjaustymo, pirmagimio išpirkos, vardo suteikimo tradicijos?
2. Kokia apipjaustymo tradicijos atsiradimo istorija?

D2 Šeimos sukūrimas

1. Kokia tradicinė žydų šeima?
2. Kokie šeimos sukūrimo įstatymai? (leidžiamos ir draudžiamos santuokos, amžius, kada galima tuoktis)

D3 Dekalogas, kaip gyvenimo gairės

1. Kodėl D-ui svarbu, kaip aš gyvenu?
2. Kokius įsakymus mums davė D-as? (Dekalogas kaip kelrodis Am Israel ir asmens gyvenime, jo reikšmė žmonijai)

6.5.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Dešimt D-vo įsakymų, Dekalogas

1. Dėl ko dauguma mums žinomų visuomenių turi religines kultūras, institucijas ir praktikas?
2. Kuo išsiskyrė žydų religinė tradicija nuo kitų regiono tradicijų?

E2 Izraelio Valstybės simboliai

1. Ką simbolizuoja menora ir Dovydo skydas/žvaigždė?
2. Ką reiškia Lietuvos valstybės ir tautinė simbolika, kiek ir kaip ji skiriasi nuo izraelietiškos?

E3 Ankstyviausia žydų tautos istorija

1. Kokie svarbiausi Pradžios knygos ir patriarchų istorijų siužetai?
2. Kuo šios istorijos skiriasi nuo kitų Bronzos / Geležies amžiaus Artimųjų Rytų kultūrų?

6.6 6 klasė

6.6.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Tanacho struktūra

1. Iš kokių dalių susideda ST? (kuo jos skiriasi)
2. Kuo struktūriškai skiriasi Tanachas nuo krikščionių Biblijos ir musulmonų Korano?

A2 Tanacho teksto pažinimas

1. Kokiais būdais interpretuojame Toros tekstus?
2. Kuo skiriasi Toroje aprašyti įvykiai nuo kituose literatūriniuose ir istoriniuose tekstuose aprašytų?

A3 Judaizmas iki Toros

1. Kuo svarbūs Abraomas ir Mozė?
2. Kodėl pasirinktas būtent Mozė?

6.6.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-as pristato save

1. Ar D–as prisiima atsakomybę už savo tautą?
2. Kaip suprasti D–vo valią?
3. Koks šiuolaikinio mokslo ir netikinčių žmonių (ateistų, agnostikų) požiūris į D–vą ir religijas?

B2 Kodėl žmonės meldžiasi

1. Kada žmonės kreipiasi į Dievą?
2. Kam reikalinga kolektyvinė malda?

B3 Didžiosios pasaulio religijos.

1. Kodėl yra tiek daug religijų? (Įgimtas Dievo troškimas)
2. Kuo tiki kitų religijų atstovai? (Pagrindiniai didžiųjų pasaulio religijų principai)

6.6.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Metų ciklas

1. Kokie judėjų kalendoriaus ypatumai ir struktūra?
2. Kokios yra pavasario šventės ir jų sąsajos su kalendoriumi? (Purim, Pesach, Šavuot).

C2 Švenčių istorinis kontekstas

1. Koks Pavasario švenčių istorinis kontekstas?(Žydai Egipte - nuo laisvės prie vergovės, išėjimas iš Egipto (Pesach šventės tradicijos, Omerio skaičiavimas, Toros dovanojimas, Šavuot, pagonybė ir monoteizmas)

C3 Švenčių prasmės ir šventimas

1. Kokios pavasario švenčių prasmės?
2. Kokios sąsajos su laisvės tema? (nuo vergovės prie laisvės)

6.6.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Gimimas

1. Kuo ypatingas pirmagimio statusas?
2. Kokia vardo suteikimo tradicija berniukui ir mergaitei?
3. Kodėl egzistuoja dviejų vardų suteikimo tradicija?

D2 Šeimos sukūrimas

1. Kas yra Ktuba?
2. Kaip išrenkama vestuvių data?
3. Kokia šventės tvarka? (7 palaiminimai)

D3 Dekalogas, kaip gyvenimo gairės

1. Kaip žinoti, ar elgiusi gerai, ar blogai? (Sąžinė, vidinis balsas)
2. Nuo ko mus saugo Dievo įsakymai? (Įsakymai, kaip gyvenimo taisyklės, kokie yra dvasiniai pavojai, pagundos)

6.6.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Judaizmo istorinė raida

1. Kokius žmonių poreikius religijos tenkina?
2. Kokia buvo bendra judaizmo raida Artimųjų Rytų regiono kontekste?

E2 Izraelio Valstybės simboliai

1. Kaip atsirado tautos ir valstybes, religijas nusakantys simboliai?
2. Kuo skiriasi modernių tautų simbolika nuo tradicinių, senesnių kultūrų?

E3 Ankstyviausia žydų tautos istorija

1. Kas yra Bronzos Amžiaus kolapsas ir kas pasikeitė regiono religinėse tradicijose Geležies amžiuje?
2. Kuriuos siužetus ir asmenis Toros istorijose archeologai gali patvirtinti?

6.7 7 klasė

6.7.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros pažinimo pradmenys

1. Tora kaip palikimas ne vien žydams
2. Pagrindiniai Toros, Talmudo ir krikščionių literatūros skirtumai.

A2 Tora ir istorija

1. Kokios sąsajos tarp Toros ir pasaulio istorijos? (Hetitai, Egiptas, Babilonas, Asirija, Persija, Romos imperija ir t.t.)
2. Kuo skiriasi Toros pranašas nuo rabino, nuo šiuolaikinių dvasininkų ar religinių mokytojų? Ar pranašai dabar būtų laikomi psichikos ligoniais?

A3 Sandoros istorija Toros panoramoje

1. Kaip Išėjimo iš Egipto istoriją papasakotų Nacionalinė geografija? (chronologinė seka: protėviai, išėjimas, teisėjai, karaliai, pranašai, tremtis)

6.7.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-o apsireiškimas

1. Kaip Toros istorijose pasireiškia D-vas?
2. Ar lengva tikėti D-vo apsireiškimu šiuolaikiniam žmogui?

B2 D-o ir žmogaus dialogas ST

1. Kokie yra maldos pavyzdžiai ST?
2. Kokiomis aplinkybėmis istorijų veikėjai meldėsi D-ui?

B3 Judaizmo religijos istorinis kontekstas

1. Kodėl judaizmas tapo "rabinistinis" ir ką tai reiškia?
2. Kuo skiriasi Hilelio ir Šamajaus požiūris į tapimą/buvimą žydu

6.7.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Priedermių vaidmuo

1. Kokia yra priedermių (micvot) klasifikacija?
2. Kaip priedermės lemia žmonių santykius?
3. Ar Toros mokymasis yra didžiausia žydų tautos vertybė?

C2 Judaizmas ir kasdienybė

1. Kokia yra kasdienė religinė praktika? (košerinis maistas, rankų plovimas, mezuzas, šabato ir švenčių žvakių degimas, drabužiai)

C3 Šventės pagal Torą

1. Kokia Jeruzalės šventyklos istorija? (šventykla - žydų dvasinis centras, šventykla ir žydų metų gyvenimo ciklas, pirmojo ir antroji šventykla, šventyklos sugriovimas ir atstatymas, prisiminimas apie sugriautą šventyklą (9 Avo))
2. Kokia Chanukos istorija? (šventės istorija, helenizavimas, Chanukos tradicijos, tradicinė chanukos virtuvė, moters vaidmuo žydų tradicijoje (Chana ir jos sūnūs))

6.7.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Gyvųjų išpareigojimas

1. Koks požiūris į gyvenimą ir mirtį judaizme?
2. Kokios pagrindinės laidotuvių tradicijos?
3. Kuo jos skiriasi nuo krikščioniškų ir kitų nežydiškų, dabar praktikuojamų Lietuvoje?

D2 Bendra maldos samprata

1. Kaip pasiekama ir kas yra kavana?
2. Kokios būna kasdienės ir švenčių maldos, kaip sudarytas sidūras (maldynas)?

D3 Herojiški tikėjimo pavyzdžiai

1. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose?
2. Icchako, Jobo, Danieliaus, Jehudos Makabi atvejai.

6.7.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Monoteizmo atsiradimas

1. Kuo skiriasi monoteizmas nuo politeizmo?
2. Kokios buvo Egipto, Hetitų ir Kanaano politeistinės religijos iki judėjų monoteizmo atsiradimo?
3. Mošė Rabeinu, išėjimas iš Egipto ir Toros gavimas – ką sako Tora ir ką sako archeologai?

E2 Monoteistinių religijų skirtumai

1. Vienas ar skirtingi apreiškimai?
2. Kuo skiriasi judaizmas nuo krikščionybės ir islamo požiūriu į pranašystes, mesijiškumą bei istorijos pabaigą?

E3 Galuto pradžia

1. Galutas iki 2-os Šventyklos sugriovimo.
2. Aleksandrijos bendruomenė

6.8 8 klasė

6.8.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros pažinimo pradmenys

1. Koks istorikų ir archeologų požiūris į Toros istorijas?
2. Koks žmogaus santykis su D-vu Toroje? (Tora kaip apreiškimo tekstas, gematrija, D-vo ir žmogaus dialogas)

A2 Tora ir istorija

1. Kuo istorijos vadovėlis skiriasi nuo Pranašų literatūros? (Pranašų knygos: Ozėjas, Jirmijahū, Amosas, Ješajahū - istorinių situacijų aiškinimas ir raginimas atsiliesti į D-vo kvietimą).
2. Ką reikėtų klausytis ir išgirsti D-vo šiandien? Ar tai įmanoma? Ar mes galime klausytis vienas kito?

A3 Sandoros istorija Toros panoramoje

1. Ką Toroje suprasti pažodžiui, o ką ne? (simboliai ir perkeltinė reikšmės, pvz. atpirkimo ožys, Babelio bokštas, Noacho laivas, Sodoma ir Gomora, išmintingas kaip Šlomo, Icchako auka ir avinas)

6.8.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-o apsireiškimas

1. Kas atsitinka, kai mirštame?
2. Ar ir mūsų laukia gyvenimas po mirties?

B2 D-o ir žmogaus dialogas ST

1. Kuo skiriasi pokalbis su žmogumi ir malda D-ui?
2. Kuo skiriasi judaizmo ir kitų religijų maldos?

B3 Monoteizmo religijų santykis

1. Kuo skiriasi judėjų, krikščionių ir musulmonų tikėjimai? (Istorinės aplinkybės, chronologija, asmenybės, tikėjimo turinys ir praktika)
2. Dėl ko kyba religiniai nesutarimas ir kas yra tarp-religinis dialogas?

6.8.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Priedermių vaidmuo

1. Kas yra Bar ir bat micva (amžius, reikšmė, ceremonija)?
2. Kas yra talit, tfilin? (jų reikšmės, atsiradimo istorijos)
3. Kokie yra žydiški vardai? (vardo jėga, jo įtaka žmogaus gyvenimui, vardo sąsajos su žydų tautos istorija)

C2 Judaizmas ir kasdienybė

1. Kokia sinagogos atsiradimo istorija? (sinagogos sandara, žmonės, dirbantys sinagogoje, sinagoga - žydų bendruomenės centras, sinagogos šventumas)

C3 Šventės pagal Torą

1. Kokia Tu bi Švat istorija? (žydų tauta ir Erec Israel, septynios augalų rūšys, medžių naujieji metai, šventės tradicijos, Tu bi švat šventė šiuolaikiniame Izraelyje)
2. Kokia Purim istorija? (žydų bendruomenė Persijoje, žydų tautos gyvenimas diasporoje, stebuklai žydų tautos istorijoje, Purim vakar ir šiandien)

6.8.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Gyvųjų įsipareigojimas

1. Kaip giminės privalo elgtis per laidotuves ir po jų?
2. Kas yra šiva? (7 dienos po laidotuvių)
3. Kas yra Šlomit? (30 gedulo dienų)
4. Kas yra Kadiš, Jorcrait, Jizkor?

D2 Malda ir meditacija

1. Kaip meldėsi Toros patriarchai? (Icchakas, Mozė, Šmuelis, Dovydas, Šlomo)?
2. Malda kaip poezija? (psalmės kaip jausmų ir patirčių išraiška?)

D3 Herojiški tikėjimo pavyzdžiai

1. Ar lengva išlikti ištikimam D-vui ribinėse situacijose? Rabinas Elchanan Wasserman.
2. Lietuvos Ger Tsedeko legenda ir realios istorijos.

6.8.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Judaizmo unikalumas

1. Lo Tisa Įsakymo prasmė.
2. Kodėl stabmeldystės draudimas toks svarbus ir ypatingas regiono istorijos kontekste?

E2 Judaizmo santykis su kitomis monoteizmo religijomis

1. Judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.
2. Ar galima tapti žydu? Kas yra prozelitai?

E3 Galutas dabar

1. Izraelio valstybė ir Alija.
2. Amerikų, Europos, Azijos, Afrikos bendruomenės.

6.9 9 klasė

6.9.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros aktualumas

1. Kokie yra esminiai skirtumai ir panašumai tarp Toros ir krikščionių kanono?
2. Ar verta skaityti Torą šiandien? (Kultūrinis paveldas, įtraukianti knyga, tikėjimo šaltinis, maldos būdas)

A2 Apreiškimo paveldėtojai

1. Kuo skiriasi Toros užrašytojų ir šiuolaikinė kultūros?
2. Kaip atpažįstami Toros motyvai literatūros ir kitų menų tekstuose?

A3 Pakrikęs žmogus

1. Kodėl kenčia nekaltas? (Kančios problema: Jobo knyga)
2. Kur D-as, kai skauda? (Jobo knyga, Holokaustas ir Galut).

6.9.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-s ir žmogus

1. Ką reiškia Izraelio išrinktumas?
2. Ar ir kaip D-s kalba su mumis? Pranašo Jonos istorija.
3. Ar mums reikalingi šventumo potyriai ir ar jie įmanomi be santykio su D-vu?

B2 Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Ką reiškia ir ko nereiškia maldos veiksmas?
2. Kaip gyventi be maldų?

B3 Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas

1. Kada ir kodėl kilo pirmieji nesutarimai dėl religijų?
2. Kodėl šiais laikais žmonės priima, keičia arba atsisako savo religijos?
3. Kaip kalbėtis ir bendrauti su skirtingų įsitikinimų, tikėjimo, nuostatų žmonėmis?

6.9.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Žydų kalendoriaus išmanymas

1. Kokia žydų kalendoriaus struktūra, priesakas pašventinti mėnesį, pranešimas apie mėnesio pradžią, kas gali apie ją pranešti?
2. Kokios simbolinės mėnesių reikšmės?

C2 Minėjimai šiandieną

1. Ką reiškia Jeruzalės diena? (Jeruzalės reikšmė žydų gyvenime, Kaip Dovydas užkariavo Jeruzalę, Jeruzalės paminėjimas Toroje)
2. Koks žydų tautos ryšys su savo šalimi? (ryšys tarp priedermių vykdymo ir gyvenimu Izraelyje, žydų tautos grįžimas į Izraelį, Izraelio valstybė šiuolaikiniame pasaulyje)

C3 Įvairių kultūrų švenčių tradicijos

1. Kokios aškenazių švenčių tradicijos? (Lietuva, Lenkija, Rusija, Baltarusija, Ukraina, Vokietija)
2. Kokios sefardų švenčių tradicijos? (Ispanija, Prancūzija, Šiaurės Afrika)
3. Kokie skirtumai tarp tradicinių žydų ir karaimų švenčių, ką Lietuvos karaimų bendruomenė švenčia šiais laikais?

6.9.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Judaizmas kasdieną

1. Kokia priedermės švęsti Šabatą atsiradimo istorija? (šabato reikšmė, šabato ryšys su D-u, šabato šventimo įstatymas, Šabato maldos sinagogoje, Avdala - šabato baigimo ceremonija)
2. Ką reiškia "saugoti Šabatą", ką dera daryti per savaitę?
3. Kuo skiriasi draudžiami darbai (melachot) nuo Šabato poilsio?

D2 Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo

1. Kas yra Ortodoksinis judaizmas? (Gaonų laikmetis, Komentarai Tanachui ir Talmudui, Vilniaus Gaonas, Chasidizmas, Chabad judėjimas, Mitnagdim judėjimas)
2. Kas yra chasidizmas, kaip jis atsirado ir koks buvo Vilniaus Gaono požiūris į jį, kaip chasidai gyvena dabar?

D3 Raštai.

Steigties istorijos

1. Pirmieji žmonės, Kaino ir Abelio istorija, Babelis, Nojus ir tvanas
2. Juozapas ir broliai
3. Jona ir banginis,
4. Izaoko ir kitų aukos, aukojimo ir pasiaukojimo simbolizmas Toroje
5. Jokūbas ir dvasinis paveldas

6.9.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Religinių patirčių ir praktikų įvairovė

1. Kuo esminiai senųjų Artimųjų Rytų civilizacijų religinių sistemų raidos bruožai – nuo Gobekli Tepe iki Antrosios Šventyklos?
2. Kokie monoteizmo, politeizmo, katenoteizmo ir autosoteriologinių religijų pasaulio istorijoje esminiai skirtumai?

E2 Judaizmas ir menas

1. Judaizmo temos Vilniaus ir krašto menininkų, literatų kūryboje iki Šoa – Mošė Kulbakas, Markas Šagalas, Avromas Suckeveris, Avromas Reizenas
2. Šoa ir menas (Yad Va Shem medžiaga)

E3 Žydai Europoje ir LDK

1. Aškenazių ir sefardų galuto istorijos panašumai ir skirtumai
2. Kodėl LDK buvo vadinama *paradisus iudaeiorum*?
3. Ką reiškė įstatymai *de non tolerantibus udaeis*?
4. Kaip pakeitė žydų gyvenimą LDK padalijimai?

6.10 10 klasė

6.10.1 Šventojo Rašto pažinimo mokymosi turinys

A1 Toros aktualumas

1. Kokį vaidmenį ST vaidina sinagogoje? (bendruomeninio ir asmeninio dvasingumo šaltinis)
2. Kodėl mokslininkai domisi ST? (ST tyrinėtojų, istorikų, archeologų, kriptozoologų tyrimai)

A2 Apreiškimo paveldėtojai

1. Kaip pritaikyti Toros tekstus savo gyvenime?
2. Kaip suprasti ir kaip naudotis Toros intertekstualumu?

A3 Pakrikęs žmogus

1. Ar aš esu savo brolio sargas? (Pavydas, pyktis, kaltė, sąžinė, Kainas ir Abelis)
2. Ar žmonės kada nors pastatys Babelio bokštą? (Puikybės pasekmė, Babelio bokštas)

6.10.2 Tikėjimo turinio mokymosi turinys

B1 D-vas ir žmogus

1. Jeigu D-s ateitų į tavo namus? (Abraomo svečiai)
2. Ar visi žmonės jaučia D-o artumą (Šechiną)?
3. Agnostinio gyvenimo orientyrai

B2 Žmogaus pokalbis su Kūrėju

1. Ar ir kokius mūsų poreikius išreiškia maldos?
2. Ar turi prasmės maldos ir be chevrot ir kahilot?
3. Kaip skiriasi kavanah ir šiuolaikinės meditacinės praktikos?

B3 Pasaulio taisymas: tarpreliginis dialogas

1. Kur gali susitikti skirtingų tikėjimų žmonės? (taikus sugyvenimas, geri darbai, tarnavimas visuomenei ir žmonijos interesams).
2. Kodėl ir kaip rabinai bendrauja su kitų religijų atstovais?
3. Kaip įmanoma nuo priešpriešos, kovos, persekiojimo ateiti iki bendros maldos?

6.10.3 Švenčių, tradicijų, ritualų, bendruomenės gyvenimo mokymosi turinys

C1 Žydų kalendoriaus išmanymas

1. Koks Saulės ir mėnulio kalendorių suderinimas, šiuolaikinis kalendorius - 19 metų ciklas? Pilni ir nepilni mėnesiai.
2. Kas yra Roš Chodeš - mėnesio pradžia? Maldos ir apeigos sinagogoje per Roš Chodeš

C2 Minėjimai šiandieną

1. Ką reiškia Holokausto minėjimo diena? (maldos ir tradicijos Holokausto minėjimo dienos, jos ryšys su šventyklos sugriovimu)

2. Ką reiškia Izraelio nepriklausomybės diena? (Izraelis - pasaulinis žydų centras, tradicijos, susijusios su Izraeliu, Izraelio nepriklausomybės minėjimas).
3. Ką reiškia Žuvusių Izraelio karių paminėjimo diena?

C3 Įvairių kultūrų švenčių tradicijos

1. Kokie litvakų ir lietuvių tradicijų panašumai ir skirtumai? (maistas, drabužiai, šventės)
2. Ką žydų ir lietuvių kultūros perėmė viena iš kitos?
3. Koks litvakų kultūros santykis su kitomis regiono etninėmis kultūromis?

6.10.4 Santykio su visuomene mokymosi turinys

D1 Judaizmas kasdieną

1. Kokie yra žydiški namai? (vaikų auklėjimas, tėvų ir vaikų santykiai, našlės ir našlaičiai)
2. Koks ryšys tarp darbo ir Toros žydų gyvenime? (santykis su mokslu ir darbu, kas gali mokytis Toros, Toros mokymosi įstatymai, tėvo priedermė mokyti sūnaus amato, žydų profesijos)

D2 Nuo ortodoksų iki šiuolaikinio judaizmo

1. Kokios yra liberalios judaizmo kryptys? (Žydų švietimas, išėjimas iš geto, reformatoriškos idėjos judaizme, šiuolaikinės liberalios idėjos judaizme)
2. Koks yra šiuolaikinio judaizmo tapatybių spektras?

D3 Alegorėzė Tanacho ir Talmudo literatūroje

1. Alegorijos ir karaliaus Šlomo mokymai apie žmogaus gyvenimo kelio pasirinkimą, apie laukiančius sunkumus.
2. Teisingas gyvenimo kelias, padedantis palaikyti pasaulyje tvarką giesmių giesmė kaip Pesach ir Šabato liturgija
3. Žmogaus gyvenimo idealas Tehilim, protėvių santykis su gamta, tikėjimas D-u ir žydų tautos tapatybė.

6.10.5 Judaizmo sąsajų su žydų tautos istorija mokymosi turinys

E1 Religinių patirčių ir praktikų įvairovė

1. Ką reiškia Karlo Jasperso "ašinio laiko" – didžiųjų universalių religijų atsiradimo – samprata?
2. Pasaulio religijų tradicijos ir reformos, religiniai karai ir apsikeitimas tarp religijų.
3. Tarpreliginis dialogas dabar – kokie dialogo bandymai ir kokios tarpreliginės įtampos dabarties Lietuvoje?

E2 Judaizmas ir menas

1. Nobelio laureatai – Isaac Bashevis Singer ir J.D. Salinger
2. Po Šoa kūrė menininkai – Grigorijus Kanovičius, Samuelis Bakas.
3. Frankfurto Mokyklos humanistai.

E3 Antisemitizmo raida

1. Antisemitizmo kilmė nuo Antikos, viduramžiais ir pokyčiai Naujaisiais laikais.
2. Šoa priežastys ir nežydų europiečių įsitraukimo motyvai, dalyvavimo spektras, etinės ir teisinės atsakomybės klausimai.
3. Lietuvos Šoa atvejo išskirtinumas

7 Pasiekimų vertinimas

Dorinio ugdymo (etikos ir tikybos) dalykų mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentriui. Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų vertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinį apsisprendimą, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis.

Rekomenduojama dorinio ugdymo pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pradinio ugdymo klasėse naudojami pasiekimų aprašai, mokyklos sprendimu jie gali būti naudojami ir vyresnėse klasėse.

Dorinio ugdymo pamokose labai svarbus formuojamasis ugdomasis vertinimas, kai ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), planuoti savo veiklas ir siekinius. Taikomas įsivertinimas padeda apmąstyti mokymosi procesą ir numatyti tolimesnius žingsnius. Jis gali būti naudojamas užduoties, pamokos pabaigoje, taip pat baigus tam tikrą temą arba apibendrinant vienai pasiekimų sričiai priklausančias temas.

Diagnostinis vertinimas atliekamas pradant ar baigus tam tikrą mokymosi temą ar periodą. Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Pateikiant užduotis mokiniams, turėtų būti paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, ką reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.

Mokinių pasiekimų vertinimas ir stebima pažanga yra komunikuojama tėvams mokyklos nustatyta tvarka. Mokinių dorinio ugdymo pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami, vertinimo informacija mokiniams ir tėvams pateikiama individualiai.

8 8. Pasiekimų lygių požymiai

8.1.1 1-2 klasė

1. Pasiekimų lygiai			
A Šventojo Rašto pažinimas			
I	II	III	IV
A1.1 Suvokia žodžio 'Tora' bendrą reikšmę ir išskirtinę svarbą.	A1.2 Geba paaiškinti, kuo Tora skiriasi nuo kitų knygų.	A1.3 Žino ir geba įvardinti, kas laikomas Toros šaltiniu ir kas perdavė Torą žydams.	A1.4 Geba trumpai ir struktūruotai nusakyti svarbiausius rašytinės Toros gavimo įvykius.

A2.1 Geba nusakyti, kuo Tora yra svarbi žydams.	A2.2 Žino, kokiais veiksmais galima gerbti Toros tekstą.	A2.3 Išmano Toros teksto sakralumo požymius.	A2.4 Pateikia klausimus bendraklasiams dėl Toros šventumo ir išskirtinumo požymių.
A3.1 Žino ir gali įvardinti žydų pareigą skaityti ir mokyti Toros.	A3.2 Žino, kuo žydų tradicinė apranga ir pagrindiniai papročiai skiriasi nuo ne žydų.	A3.3 Žino ir gali įvardinti, kuo žydų maldos ir maldos namai pirmiausiai skiriasi nuo kitų.	A3.4 Gali atsakyti į klausimą sau ir kitiems bendraklasiams, kas yra 10 D-vo įsakymų ir 613 micvot.
B Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. Supranta D-vo kaip Kūrėjo vaidmenį Pradžios knygos (Kūrimo) istorijoje	B1.2 Gali įvardinti, kas nutiko pirmajai žmonių porai ir to bendrą reikšmę mums visiems	B1.3 Geba įvardinti ir supranta D-vo bendravimo su žmonėmis pagrindinius būdus.	B1.4 Geba įvardinti ir suprasti bendrą žmonių gyvenimo uždavinį pagal Torą (pasaulio pataisa).
B2.1 Suvokia D-vo balso klausymosi svarbą judaizme.	B2.2 Geba įvardinti pagrindinius D-vo bendravimo su žydais atvejus.	B2.3 Žino pagrindinį būdą atsakyti į D-vo kreipimąsi judaizme (tšuva).	B2.4 Žino pagrindinius veiksmus per Jom Kipur ir suvokia jų reikšmę.
B3.1 geba įvardinti savo ir kitų klasėje skirtumus ir panašumus	B3.2 geba suprasti ir žino, kas yra pagarba skirtingam ir svetimam	B3.3 geba įvardinti bendraklasių gabumus, talentus, duoti teigiamą pripažinimą (pagirti).	B3.4 suvokia ir supranta gyvenimo kaip etinio darbo (avodah) ir tako (derech) sąvokas.
C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1 Žino ir gali paaiškinti, kas yra žydų kalendorius, kelinti dabar metai.	C1.2 Žino, kuo judėjų kalendorius skiriasi nuo Grigaliaus.	C1.3 Įvardija pagrindines žydų kalendoriaus šventes.	C1.4 Moka pasakyti pagrindinių švenčių maldas.
C2.1 Žino, kokiomis kalbomis kalba pasaulio žydai.	C2.2 Žino, kokiomis kalbomis kalba ir meldžiasi žydai Lietuvoje.	C2.3 Žino pagrindines su šventėmis susijusias dainas, patiekalus.	C2.4 Žino žydų bendruomenių geografinę įvairovę.
C3.1 Žino kada ir kaip švenčiami žydų Naujieji metai.	C3.2 Žino pagrindinių žydų švenčių pavadinimus, kokį metų laiką jos švenčiamos.	C3.3 Geba paaiškinti švenčių raišo su metu laiku prasmę.	C3.4 Kūrybiškai pristato pagrindines šventes ir su jomis susijusius ritualus.
D Santykis su visuomene			
D1.1 Moka apibūdinti gerą ir blogą darbą.	D1.2 Žino, kaip per Jom Kipur šventę	D1.3 Žino, kokie geri darbai daromi per žydiškas šventes.	D1.4 Įvardija, kas yra Cdaka, kodėl ji yra svarbi žydams.

	reikia prašyti atleidimo.		
D2.1 Žino, kaip reikia elgtis Sinagogoje.	D2.2 Žino, kur Sinagogoje meldžiasi vyrai, o kur – moterys.	D2.3 Žino, kur Sinagogoje laikoma Tora, kaip vadinamas asmuo, giedantis Toros giesmes.	D2.4 Suvokia Sinagogos šventumą, jos prasmę judėjų religijoje.
D3.1 Geba apibūdinti šeimos instituciją ir jos svarbą žmogui.	D3.2 Suvokia savo atsakomybę prieš šeimos narius.	D3.3 Žino, kokias pareigas šeimoje atlieka tėvas, kokias motina, kokias vaikai.	D3.4 Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo formas, pristato savo šeimą žydiškų švenčių kontekste.
E Judaizmas ir istorija			
E1.1 Žino pagrindinių švenčių herojus.	E1.2 Žino, kur vyko istoriniai švenčių įvykiai.	E1.3 Žino pagrindinių švenčių herojų charakterio bruožus, turėjusius įtakos istoriniams įvykiams.	E1.4 Kūrybiškai pateikia pagrindinius šventėmis susijusius istorinius faktus.
E2.1 Geba parodyti žemėlapyje Izraelį, jį supančias valstybes, jūras, sostinę.	E2.2 Žino, kokios tautos gyvena Izraelyje.	E2.3 Apibūdina Izraelyje gyvenančių tautų kalbas, maldos namus.	E2.4 Geba kūrybiškai pristatyti Izraelio geografiją, florą, fauną.
E3.1 Geba papasakoti, ką D-as sukūrė kiekvieną pasaulio sukūrimo dieną.	E3.2 Paaiškina, ką D-as veikė septintą dieną ir kaip tai susiję su šiuolaikinėmis tradicijomis.	E3.3 Geba paaiškinti, kuo skiriasi mokslinės ir religinės pasaulio sukūrimo istorijos	E3.4 Įvardija argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.

8.1.2 3-4 klasė

Pasiekimų lygiai			
A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
I	II	III	IV
A1.1 Įvardija, kuo Tora ypatinga.	A1.2 Įvardina kokios Toros būna (ritiniai, knygos).	A1.3 Apibūdina Toros užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.4 Nusako pagrindinius Toros perdavimo etapus nuo sakytinės tradicijos iki rašytinio teksto.
A2.1 Žino, kad Tora skaitoma pagal	A2.2 Pagal nuorodas suranda ir perskaito	A2.3 Padedamas paaiškina, kaip	A2.4 Užrašo Toros ištraukos nuorodą.

nuorodą, kurią sudaro knygos pavadinimas, skyrius ir eilutė/eilutės.	pateiktas Toros ištraukas.	nurodyta Toros ištrauka siejasi su gyvenimu.	
A3.1 Įvardina bent dviejų tikėjimo protėvių istorijų pagrindinius veikėjus ir įvykius.	A3.2 Papasakoja tikėjimo protėvių istorijas.	A3.3 Pristato tikėjimo protėvių istorijas.	A3.4 Sukuria pasirinkto protėvio portretą arba jo istorijos siužetą.
B Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1 Nusako, kaip ir kokios gyvos būtybės buvo sukurtos.	B1.2 Geba paaiškinti, kuo D-vas skiriasi nuo žmonių	B1.3 Išskiria Dieviškumo bruožus	B1.4 Geba kūrybiškai pristatyti D-o sukurtą pasaulį.
B2.1 Geba pasakyti Šabato maldas.	B2.2 Nusako asmeninės ir bendruomeninės maldos skirtumus.	B2.3 Nurodo, kas yra minjanas ir kokia jo paskirtis.	B2.4 Įvardija argumentus, kodėl malda vienija.
B.3.1 Žino, kas yra dekalogas.	B3.2 Įvardija priežastis, kodėl žmonės laikosi 10 D-o įstatymų.	B3.3 Geba paaiškinti, kodėl sunku laikytis 10 D-o įstatymų.	B3.4 Kūrybiškai pristato kaip kasdieniniame gyvenime naudoja Dekalogo įstatymus.
C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1 Moka užrašyti datą pagal judėjų kalendorių.	C1.2 Paaiškina, kuo skiriasi monoteistinės ir politeistinės religijos.	C1.3 Geba palyginti judėjų, krikščionių, musulmonų metų skaičiavimo pradžią.	C1.4 Paaiškina judėjų, krikščionių, musulmonų kalendoriaus sandaros panašumus ir skirtumus.
C2.1 Įvardina, kas yra micva.	C2.2 Paaiškina, ar visi žmonės privalo vykdyti micvot.	C2.3. Geba paaiškinti kas yra gematrija ir ja naudotis.	C2.4 Geba paaiškinti judaizme naudojamus terminus ir jų prasmę.
C3.1 Žino, kokios apeigos vykdomos per pagrindines žydų šventes.	C3.2 Skiria šabato(apeigas, maldas) nuo kitų švenčių.	C3.3 Suvokia ir geba paaiškinti per šventes vykdomų apeigų prasmę.	C3.4 Kūrybiškai pristato, kaip namie švenčia pagrindines šventes.
D Santykis su visuomene			
D1.1 Paaiškina, kuo skiriasi visų religijų maldos namai	D1.2 Paaiškina, kokie yra skirtingų religijų šventikai.	D1.3 Paaiškina, kuo skiriasi elgesys skirtingų religijų šventyklose, ir su kuo jis susijęs.	D1.4 Suvokia, kas žydo gyvenime yra atsakomybė prieš Kūrėją ir prieš kitus žmones.

D2.1 Paaiškina, kaip ir kodėl reikia elgtis Sinagogoje.	D2.2 Paaiškina, kas gali būti žydų šventykla, ir kodėl negalima atstatyti Trečiosios šventyklos.	D2.3 Paaiškina, kaip Tora pagerbiama pamaldų metu.	D2.4 Paaiškina Toros svarbą asmeniui ir visai tautai.
D3.1 Paaiškina, kuo skiriasi judėjų šeimos nuo kitų religijų šeimų?	D3.2 Įvardija kokius vaidmenis šeimose užima tėvas ir motina?	D3.3 Remiantis savo šeimos pavyzdį paaiškina, kaip išreiškiama pagarba šeimos nariams.	D3.4 Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo priemones, pristato kaip konstruktyviai šeimose gali būti sprendžiami konfliktai.
E Judaizmas ir istorija			
E1.1 Įvardija kuo Toros istorijos skiriasi nuo mokslo.	E1.2 Paaiškina, dėl ko ir kaip radosi modernus mokslas ir Apšvieta.	E1.3 Paaiškina, ko mokė ir kaip gyveno Vilniaus Gaonas.	E1.4 Paaiškina, dėl ko B. Spinoza buvo išmestas iš žydų bendruomenės ir ką tai reiškia dabar.
E2.1 Žino ir gali pavaizduoti žydų tautos simbolius.	E2.2 Žino žydų tautos simbolių reikšmę.	E2.3 Žino žydų tautos simbolių atsiradimo istoriją.	E2.4 Geba palyginti žydų ir kitų tautų simbolius ir jų reikšmę.
E3.1 Įvardija senąsias žydų istorijos asmenybes – patriarchus ir pranašus.	E3.2 Įvardija žydų Karalius ir reformatorius ir jų reikšmę žydų istorijai.	E3.3 Įvardija, Garsius išminčius ir rabinus, žino jų indėlį judaizmui.	E3.4 Įvardija istorines žydų asmenybes ir jų indėlį žydų kultūrai.

8.1.3 5-6 klasė

Pasiekimų lygiai			
A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ugties prielaida			
I	II	III	IV
A1.1 Paaiškina sąvoką „Tora“	A1.2 Geba paaiškinti, kaip atrodė senovė, ir kaip atrodo dabar	A1.3 Paaiškina, kodėl Tora kasmet skaitoma iš naujo	A1.4 Kūrybiškai pristato, kuo skiriasi Alachas, Biblija ir Koranas
A2.1 Nurodo, kad Tora yra svarbus kultūrinis paveldas.	A2.2 Nurodytuose tekstuose atpažįsta pamokančias istorijas.	A2.3 Paaiškina, kuo Toros kultūrinis paveldas yra svarbus. Toroje randa pamokančius	A2.4 Toros pamokymus sieja su gyvenimu ir asmenine patirtimi, juos interpretuoja kaip literatūros ir

		pavyzdžius ir juos paaiškina.	kaip tikėjimo tekstus.
A3.1 Nurodo, kuo ypatingi buvo Abraomas ir Mozė	A3.2 Paaiškina Mozės ir Abraomo misijas	A3.3 Interpretuoja ir aiškina, kodėl būtent Mozė buvo pasirinktas vykdyti misiją	A3.4 Kūrybiškai pristato Abraomo ir Mozės dialogą
B Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1. Nurodo, kuo ypatingas judaizmo D-vas	B1.2. Paaiškina kaip D-vas save pristato.	B1.3 Geba diskutuoti klausimu – ar D–as prisiima atsakomybę už savo tautą	B1.4 Paaiškina koks šiuolaikinio mokslo ir netikinčių žmonių (ateistų, agnostikų) požiūris į D–vą ir religijas
B2.1. Padedamas nurodo Dievo trejybės kūną, išvardija Švenčiausios Trejybės asmenis.	B2.2 Geba diskutuoti tema „Kada žmonės kreipiasi į D-vą.“	B2.3 Paaiškina, kokia kolektyvinės maldos prasmė	B2.4 Analizuoja savo asmeninį požiūrį į D-vą ir savo santykį su malda
B3.1 Įvardija pagrindines didžiąsias pasaulio religijas	B3.2 Įvardija pagrindinių didžiųjų pasaulio religijų simboliką	B3.3 Analizuoja kodėl yra daug religijų	B.3.4 Kūrybiškai pateikia didžiųjų pasaulio religijų pagrindinius principus, panašumus ir skirtumus
C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1. Paaiškina judėjų kalendoriaus ypatumus	C1.2 Apibūdina rudens ir pavasario šventes	C1. Apibūdina rudens ir pavasario šventes, jų sąsajas su kalendoriumi	C1.4 Kūrybiškai pristato judėjų kalendoriaus sandaros ypatumus, skirtumus nuo Grigaliaus kalendoriaus
C2.1 Nurodo esminius rudens ir pavasario švenčių istorinio konteksto faktus	C2.2 Paaiškina rudens ir pavasario švenčių istorinį kontekstą	C2.3 Apibūdina svarbiausius švenčių įvykius, turėjusius įtakos tolimesnei judėjų istorijai	C2.4 Palygina ir kūrybiškai pristato švenčių istorinius kontekstus
C3.1 Išvardina rudens ir pavasario švenčių šventimo simbolius ir ženklus.	C3.2 Paaiškina švenčių ryšį su Adomo ir Ievos susikūrimu	C3.3 Atpažįsta ir geba diskutuoti laisvės tema šventėse	C3.4 Kūrybiškai perteikia laisvės temą
D Santykis su visuomene			

D1.1 Žino pagrindines tradicijas, susijusias su vaiko gimimu	D2.2 Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, atsiradimo istoriją	D1.3 Nurodo tradicijų, susijusių su vaiko gimimu, prasmę	D1.4 Palygina judėjų ir krikščionių tradicijas, susijusias su vaiko gimimo
D2.1 Nurodo, kokia tradicinė žydų šeima	D2.2 Nurodo, kokie yra šeimos sukūrimo įstatymai pagal judėjų tradicijas	D2.3 Paaiškina nuo ko žmonės saugo D-vo įstatymai	D2.4 Diskutuoja vadovavimo ši įstatymais ar laisva valia klausimais
D3.1 Išvardija 10 Dievo įsakymų.	D3.2 Pateikia pavyzdžius, kaip sąžinė sąlygoja žmogaus apsisprendimus.	D3.3 Remdamasis Dekalogu svarsto asmeninius veiksmus.	D3.4 Pasirinktais būdais parodo, kuo yra aktualus Dekalogas
E Judaizmas ir istorija			
E1. Įvardija kuo išsiskiria žydų religinės tradicijos	E1.2 Geba nupasakoti esminius Judaizmo raidos etapus	E1.3 Įvardija judaizmo svarbą žydams	E1.4. Diskutuoja kokius poreikius gali patenkinti religija
E2.1 Nurodo pagrindinius Izraelio simbolius	E2.2 Geba paaiškinti pagrindinių simbolių susikūrimo istorijas	E2.3 Geba paaiškinti pagrindinių simbolių reikšmes	E2.4 Lygina Lietuvos ir Izraelio simbolius ir jų reikšmę
E3.1 Geba nupasakoti Pradžios knygos ir patriarčių istorijų siužetus	E3.2 Geba paaiškinti, kuo šios istorijos skiriasi nuo kitų Bronzos / Geležies amžiaus Artimųjų Rytų kultūrų	E3.3 Paaiškina, kokias istorijas gali paaiškinti mokslininkai	E3.4 Kūrybiškai pateikia pradžios knygos istorinius momentus

8.1.4 7-8 klasės

Pasiekimų lygiai			
A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida			
I	II	III	IV
A1.1 Žino, kad yra Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.2 Paaiškina, kuo reikšmingas Senasis ir Naujasis Testamentai., kuo Tora reikšminga ne tik žydams	A1.3 Pasirinktuose Toros tekstuose paaiškina žodines ir dvasines prasmes. Atpažįsta Toroje esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.4 Pasirinktuose Toros tekstuose paaiškina žodines ir dvasines prasmes, jas interpretuoja istoriniame kontekste. Paaiškina, kaip Torą tyrinėja

			empiriniai mokslai ir teologija.
A2.1 Tekste atpažįsta geografines vietas, kuriose vystėsi biblinis pasakojimas.	A2.2 Atpažįsta sąsajas tarp bibliinių ir istorinių įvykių, vietovių ir aplinkybių.	A2.3 Gretina istorinius ir bibliinius įvykius, žino jų geografinį ir istorinį kontekstą.	A2.4 Atpažįsta istoriniuose įvykiuose Dievo veikimą.
A3.1 Su pagalba Biblijos chronologinėje juostoje atpažįsta Išganymo įvykius.	A3.2 Chronologinėje Toros juostoje suranda ir apibūdina svarbiausius įvykius.	A3.3 Toros pasakojimus gretina su Toros chronologine juosta.	A3.4 Kūrybiškai interpretuoja ir pristato pasirinktą Toros istorijos laikotarpį, jį iliustruoja to laikotarpio bibliniais tektais ir simboliais.
B Tikėjimo turinio pažinimas: ryšys su Kūrėju ir santykis su kitu žmogumi			
B1.1 Geba paprastomis kategorijomis apibūdinti mirties sąvoką	B1.2 Ieško atsakymų į pagrindinius mirties ir pomirtinio gyvenimo klausimus.	B1.3 Atsakymus į pomirtinio gyvenimo klausimus sieja su asmeniniu gyvenimu.	B1.4 Geba palyginti pomirtinio gyvenimo suvokimą judaizme ir kitose religijose.
B2.1 Geba įvardinti maldos D-ui pavyzdžius Toroje.	B2.2 Geba įvardinti kokiomis aplinkybėmis Toros istorijų veikėjai meldėsi D-ui.	B2.3 Komentuoja kuo skiriasi pokalbis su žmogumi nuo maldos	B2.4 Geba palyginti judaizmo ir kitų religijų maldas
B3.1 Geba paaiškinti, kuo skiriasi judėjų, krikščionių, musulmonų tikėjimai	B3.2 Geba paaiškinti, kas yra tarp-religinis dialogas	B3.3 Geba palyginti įvairias judaizmo mokyklas	B3.4 Analizuoja nesutarimo tarp religijų klausimą
C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1 Išvardina apeigas, susijusias su pilnametyste, su malda sinagogoje	C1.2 Paaiškina apeigų, susijusių su pilnametyste, su malda sinagogoje prasmę	C1.3 Paaiškina, žydiškų vardų suteikimo reikšmes ir prasmes	C1.4 Kūrybiškai pristato savo vardą, jo atsiradimo istoriją
C2.1 Paaiškina, kas yra Sinagoga	C2.2 Žino Sinagogos atsiradimo istoriją	C2.3 Paaiškina Sinagogos sandarą, joje dirbančius žmones ir jų pareigas	C2.4 Geba paaiškinti ir analizuoti kasdienę religinę praktiką – (košerinis maistas, rankų plovimas, mezusa, šabato ir švenčių žvakių degimas, drabužiai)

C3.1 Geba papasakoti žydams švenčiausios vietos Jeruzalėje istoriją	C3.2 Geba paaiškinti žydams švenčiausios vietos Jeruzalėje reikšmę žydų tautai	C3.3 Geba paaiškinti švenčių, susijusių su šventyklomis ir jų sugriovimu, istorija	C3.4 Analizuoja kokią reikšmę šventyklos liekanos turi žydams šiandieną
D Santykis su visuomene			
D1.1 Geba nusakyti, kokie yra žydų laidojimo ritualai	D1.2 Geba nurodyti skirtumus tarp skirtingų religijų laidojimo ritualų	D1.3 Geba paaiškinti, kaip artimieji turi elgtis per laidotuves	D1.4 Geba diskutuoti laidotuvių tradicijų prasmę
D2.1 Žino, kaip sudarytas siduras (maldaknygė).	D2.2 Geba nurodyti, kokios yra kasdienės ir švenčių maldos	D2.3 Išskiria iš kitų vidinės maldos būdus ir juos paaiškina. Paaiškina biblinės maldos ir Toros tradicijos maldos pavyzdžius.	D2.4 Geba vertinti maldą kaip poeziją
D3.1 Žino kelis tikėjimo liudytojų pavyzdžius. Atpažįsta tikėjimo svarbą ribinėse situacijose.	D3.2 Paaiškina tikėjimo liudytojų herojiškumą, pateikia pavyzdžių. Nusako, kokia yra tikėjimo svarba ribinėse situacijose tautos istorijoje.	D3.3 Pateikia tikėjimo liudytojų pavyzdžius, palygina jų veiklą, herojiškus poelgius. Diskutuoja apie tikėjimo reikšmę asmeniui ir tautai ribinėse situacijose.	D3.4. Sieja asmens herojiškus tikėjimo pavyzdžius su tautos istorija, analizuoja juos kritinių situacijų kontekste. Apibūdina tikėjimo svarbą asmeniniame ir tautos gyvenime.
E Judaizmas ir istorija			
E1.1 Paaiškina kuo skiriasi monoteizmas nuo politeizmo	E1.2 Geba paaiškinti kas yra stabmeldystė ir kuo jos draudimas toks svarbus žydams	E1.3 Išsako ir argumentuoja savo poziciją vieno D-o atžvilgiu	E1.4 Geba diskutuoti apie Mozę, išėjimas iš Egipto ir Toros gavimą – ką sako Tora ir ką sako archeologai
E2.1 Įvardija ką reiškia būti žydu	E2.2 Paaiškina, ar galima tapti žydu ir koku būdu	E2.3 Paaiškina judaizmo išlikimo strategijos ne-judaistinėse aplinkose.	E2.4 Paaiškina Judaizmo Lietuvoje ypatumus
E3.1 Paaiškina sąvoką „Galutas“	E3.2 Geba paaiškinti sąvoką „Galutas“ istorinių įvykių kontekste	E3.3 Nusako ir analizuoja Galuto fenomeną šiuolaikiniame pasaulyje	E3.4 Generuoja idėjas, kuria veiksmų planą, kaip gali vykti pasklidusių po pasaulį žydų

			grįžimas į istorinę tėvynę
--	--	--	----------------------------

8.1.5 9-10 klasė

Pasiekimų lygiai			
A Rašytinės ir žodinės Toros pažinimas kaip asmenybės ūgties prielaida			
I	II	III	IV
A1.1 Paaškina skirtumus ir sąsajas tarp rašytinės ir sakytinės Toros.	A1.2 Savais žodžiais apibūdina Toros literatūros ir interpretavimo tradicijos reikšmę judaizmo tradicijoje.	A1.3 Aiškiai ir pakankamai išsamiai įvardija ir nusako santykio su Toros ir Talmudo tekstais būdus žydų, kitų religijų ir mokslo bendruomenėse.	A1.4 Žino pagrindinius Toros tekstų interpretavimo principus ir būdus Talmude.
A2.1 Savais žodžiais paaškina kaip paprasčiausia taikyti Toros ir Talmudo tekstus savo gyvenime.	A2.2 Suvokia ir gali paaškinti Toros ir Talmudo tekstų poveikį asmens ir bendruomenės sprendimams, veiksams.	A2.3 Geba prasmingai susieti įvairiais interpretavimo lygiais Toros naratyvus ir Talmudo aiškinimus su šiuolaikinės visuomenės patirtimi	A2.4 Kūrybiškai interpretuoja šiuolaikinių medijų, grožinės ir mokslinės literatūros tekstus remiantis Toros ir Talmudo tekstais.
A3.1 Savo kultūrinėje aplinkoje ir istoriniuose pavyzdžiuose geba atpažinti Toros naratyvų, simbolių ir personažų panaudos atvejus, paaškina ir išmano pagrindines jų reikšmes.	A3.2 Geba minimaliai paaškinti bet kuriuos Toros ir Talmudo tekstus pasitelkiant aiškinamąją literatūrą.	A3.3 Atpažįsta šiuolaikinio meno, literatūros ir mokslo tekstuose Toros ar Talmudo citatas, interapus, nuorodas bei geba paaškinti etinę jų reikšmę.	A3.4 Geba išskirti pagrindines etines ir praktines-moralines problemas, dilemas ir jų sprendimų strategijas Toros ir Talmudo tekstuose, remiantis aiškinamaisiais šaltiniais.
B Izraelio ir žmonijos ryšys su Kūrėju, žmogaus santykis su kitu žmogumi			
B1.1 Įvardija Izraelio tautos išrinktumo esmines reikšmes	B1.2 Supranta, geba iliustruoti savo pavyzdžiais ir žino pagrindines Toros tekstų nuorodas paaškinti klausymosi ir atsako (šema / tšuva) sąvokas Toroje ir maldoje Šma Israel.	B1.3 Supranta ir geba iliustruoti Toros naratyvais pagrindinius Kūrėjo santykio su kūrinija ir žmogumi atvejus ir būdus.	B1.4 Geba kritiškai vertinti ir bendrais bruožais lyginti informacijos apie D-vo, žydų ir žmonijos santykius įvairovę žydų, kitų religijų, mokslinėse perspektyvose

B2.1 Geba apibrėžti maldos esmę	B2.2 Įvardija maldos veiksmų ir formų prasmę	B2.3 Įvardija, kokius žmogaus poreikius išreiškia malda	B2.4 Paaiškina ir pagrindžia skirtumus tarp kavanah ir šiuolaikinės meditacinės praktikos
B3.1 Apibrėžia pagrindines tarpreliginio dialogo sąvokas ir principus.	B3.2 Žino ir geba paaiškinti tarpreliginio dialogo raidos etapus	B3.3 Remdamasis aiškinamaisiais šaltiniais įvardija ir informatyviai komentuoja tarpreliginių susitikimų tikslus ir rezultatus.	B3.4 Analizuoja ir pristato įvairiomis raiškos priemonėmis, įvairiais etiniais atžvilgiais idėjas apie skirtingų tautų, kultūrų, tradicijų, gyvensenų bendrystę ir konfliktų suvaldymą.
C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas			
C1.1 Apibūdina ir įvertina religinio meno reikšmę, paaiškina tradicijos svarbą žmogaus ir visuomenės gyvenime. Pateikia tikėjimo liudijimo pavyzdžių Bažnyčios istorijoje.	C1.2 Analizuoja ir lygina skirtingas krikščioniškas tradicijas. Pateikia pavyzdžių, kaip Bažnyčia atsiliepia į kiekvieno žmogaus ir visuomenės poreikius.	C1.3 Nusako krikščioniškam tapatumui kylančius iššūkius ir atsiveriančias galimybes Bažnyčios istorijoje.	C1.4 Savarankiškai interpretuoja Bažnyčios istorijos įvykius. Naudodamas kompleksines raiškos priemones pavyzdžiais iliustruoja tikėjimo liudijimą Lietuvoje.
C2.1 Paaiškina, kas yra liturgija ir žino pagrindinius liturginius veiksmus.	C2.2 Analizuoja, kokią įtaką jo veikimas/neveikimas turi Bažnyčios gyvenimui.	C2.3 Paaiškina, kad krikščionis turi daug galimybių aktyviai įsitraukti į liturgiją ir ją praturtinti savo gabumais.	C2.4 Apibūdina asmens atsakomybę už krikščioniškos bendruomenės stiprinimą. Atlieka tiriamąjį darbą apie vietos bendruomenę.
C3.1 Paaiškina, kas yra sakramentai ir juos įvardija.	C3.2 Paaiškina, kaip sakramentinis gyvenimas daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksams.	C3.3 Apibrėžia sakramentinio gyvenimo požymius ir gaunamas malones.	C3.4 Kuria žmogaus gyvenimo aprašymą, siedamas konkrečių sakramentų šventimą su žmogaus gyvenimo etapais.
D Judaizmas ir visuomenė			
D1.1 Įvardija religingumo formas ir reikšmę praktikuojančio	D.2 Suvokia ir geba nusakyti religinės ir nereliginės gyvensenos principinius skirtumus	D1.3 Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir	D1.4 Išmano pagrindinius judaizmo etinius indėlius į

asmens ir bendruomenės gyvenime.	ir įtampas šiuolaikiniame gyvenime	neigiamą poveikį visuomenės ir religinių bendruomenių gyvenimui.	bendražmogišką etiką ir etinę praktiką, religinės bei pasaulėžiūrinės tolerancijos principus.
D2.1 Geba kelti klausimus apie religijos, filosofijos, mokslinės pasaulėžiūros skirtingus būdus kurti prasmę žmogaus gyvenime.	D2. Atskiria šventumo ir pasaulietiškumo, žinojimo ir išminties, mokslingumo ir teisingumo bei etiškumo aspektus žmogaus gyvenime.	D2.3 Suvokia etinio-moralinio tobulėjimo ir asmens brandos santykį, geba kelti klausimus apie tokios brandos reikalingumą ir būdus šiuolaikinėje visuomenėje.	D2.4 Remiantis Toros ir Talmudo, Musaro sąjūdžio pavyzdžiais gali suformuluoti kasdienės etinio tobulinimosi disciplinos principus.
D3.1 Suvokia ir gali nusakyti buvimo žydu ir/ar etiškai orientuotu žmogumi pagrindinius principus.	D3.2 Žino ir gali nusakyti judaizmo organizacines formas ir vaidmenis	D3.3 Geba nusakyti ir suvokia išmanymo, žinojimo, kritinio mąstymo, informuotumo ir erudicijos reikšmę tiek religinei, tiek bendrai etinei gyvenenoms.	D3.4 Geba atskirti ir įvardinti savo ir kitų turimus talentus ir kartu su grupe suplanuoja socialinės, gamtinės/miesto ar kultūrinės aplinkos pataisymo – tikkun ha olam – projektą.
E Judaizmas ir istorija			
E1.1 Supranta ir geba paaiškinti higienos, mitybos ir socialinio solidarumo tradicijų turinį, kilmę bei reikšmę žydų kultūroje.	E1.2 Suvokia ir geba paaiškinti judaizmo ir krikščionybės, judaizmo ir islamo išsiskyrimo pagrindinius istorinius aspektus.	E1. Žino ir išmano pagrindinius judaizmo raidos etapus ir doktrinų pokyčius.	E1.4. Žino ir išmano šiuolaikinio judaizmo pagrindines formas, jų skirtumus.
E2.1 Įvardija pagrindinius šeimos ir artimų santykių etikos principus judaizmo tradicijoje.	E2.2 Geba svarstyti ir suvokia esminius religinės lyties, šeiminių ir artimos draugystės ryšių etikos skirtumus nuo nereliginių gyvensenų	E2.3 Žino pagrindinius Toros pasakojimus bei Talmudo interpretacijas, nusakančias artimų santykių, tarpusavio išipareigojimų, abipusiškumo reikalavimus judėjo gyvenime.	E2.4 Geba kritiškai lyginti, analizuoti ir diskutuoti šiuolaikinio socialinio gyvenimo ir artimų ryšių kultūros pokyčius judaizmo ir kitų religinių tradicijų atžvilgiu.
E3.1 Suvokia modernizacijos, globalizacijos, vartotojiškumo	E3.2 Įvardija svarbiausius rinkos visuomenių etinius ir psichologinius	E3.3. Gali nusakyti klimato kaitos ir ekologinio nuskurdimo problemų	E3.4 Gali paaiškinti solidarios, tvarios, gamtą tausojančios visuomenės

sąvokas, žino tvarios pasaulio ir visuomenių raidos principus bei jų sąsają su tikkun ha-olam principais.	konfliktus, susijusius su socialinės-ekonominės nelygybės, eikvojimo ir engimo reiškiniais bei judaizmo tradicijos siūlomus sprendimus šioms problemoms.	sprendinius, siūlomus judaizmo tradicijos.	gyvenimo principus judaizmo tradicijos pagrindu.
---	--	--	--